

lige og almindelige valgret. Spørgsmålet om ejendomsrettens ukrænkelighed er af lige så fundamental betydning i vores demokrati. Ytrings- og religionsfriheden er på linje hermed. Næringsfriheden og foreningsfriheden er ligeledes på fundamental måde konstituerende for vores samfund, for vores demokrati.

Med ejendomsretten og den frie næringsret kan borgerne sætte handling bag viljen. Borgernes handlinger præger altså et samfund nok så meget som deres politiske valg via stemmesedlen. Den økonomiske handlefrihed er lige så vigtig som den politiske ytrings- og handlefrihed.

Disse fundamentale rettigheder skal sikres i grundloven og bliver sikret i den grundlov, vi har i dag. Og det er så afgørende for os, at vi jo nøje må vurdere løbende, om disse rettigheder så også bliver respekteret i det daglige, for grundloven sætter jo kun rammerne. Det er den løbende lovgivning og ikke mindst håndhævelsen af den løbende lovgivning, der skal give disse pæne ord og rigtige målsætninger indhold.

Og her er der ting, man kan ønske sig, ingen tvivl om det. Flere har peget på, at foreningsfriheden og den personlige frihed kunne styrkes på en række områder; bl.a. har vi jo et ønske om at ophæve retten til eksklusivaftaler på arbejdsmarkedet, altså det, man i dagligdagen kalder fagforeningstvang. Det er der bare ikke flertal for i Folketinget. Det er ærgerligt, men vi kæmper videre for at få styrket grundlovens principper om foreningsfrihed og personlig frihed på disse fronter.

Jeg kunne nævne mange andre områder, hvor vi i det daglige må kæmpe for at sætte kød og blod på de værdier, der er nedfældet i grundloven. Men der er ikke grund til at føle, at grundloven fundamentalt er ude af trit med tiden og ude af trit med de behov, der er i dag. De rettigheder, jeg her har nævnt, er lige så aktuelle i dag, som de var det i 1953. Og de står ganske stærkt i den nuværende grundlov. Men mere kan gøres, og det kan gøres i den løbende lovgivningsproces.

Vi mener altså ikke, at der på disse kerneområder er behov for afgørende ændringer, men selvfølgelig lytter vi, når flere politikere kommer med ønske om ændringer. Vi vil meget gerne deltage i diskussionen. Vi lytter til, hvad det er for argumenter, der kommer. Flere har fremhævet, at det vil være hensigtsmæssigt, om man indskrev menneskerettighederne i grundloven – for at styrke retssikkerheden, overblikket for borgerne.

Jo, det kan man da godt argumentere for. Det kan man da. Men selve retssikkerheden bliver jo ikke ændret, om man indføjede menneskerettighederne i grundloven, for menneskerettighederne er umiddelbart gældende. Det er altså alene sådan et symboltiltag, man her taler om. Hvis man vil styrke retssikkerheden for den enkelte borger, så sker det ved den daglige lovgivning.

Kl. 16.30

Vi har en Retssikkerhedskommission, som har barslet med et udspil, der behandles netop i denne tid her i Folketinget. På samme måde – når man ønsker at tæmme det offentlige, søger at styrke den enkelte borger i forhold til offentlige, i forhold til stat og kommune, ved f.eks. at styrke retten til at få indsigt – har vi nedsat en Offentlighedskommission, som skal komme med et bud på en ny offentlighedslov.

Sådan kan vi styrke rettighederne, gennemsigtigheden, styrke balancen mellem borgere og stat i den daglige lovgivningsproces. Det er altså ikke en forudsætning, at vi ændrer på grundloven. Alt dette kan ligge inden for grundlovens nuværende rammer.

Når man taler om behov for sociale forbedringer, er det på præcis samme måde. Vi har jo løbende en politisk kamp om, hvordan vores velfærd skal sikres i de kommende år. Igen: Det behøver vi ikke grundlovsændringer for.

Er der da slet ikke nogen grunde til at kigge på grundloven her efter 50 år? Nogle har hævdet, at den er lidt slidt, og jo, jeg kan da godt få øje på ting, man ville gøre anderledes, hvis man skulle skrive grundloven i dag: Sproget, for der er tale om et noget gammeldags sprog. Man kan også hævde, at hvis et ungt menneske i dag sætter sig ned og læser grundloven fra A til Z, kan der opstå nogle misforståelser.

Lad mig bare give et enkelt eksempel. Når der i § 21 står, at kongen kan for Folketinget lade fremsætte forslag til love og andre beslutninger, så kunne det jo godt give indtryk af, at kongen sådan var den udfarende politiske kraft i vores styreform. Vi ved jo alle sammen godt, at sådan forholder det sig ikke. Vi ved, at partier har en stor rolle i vores demokrati, selv om grundloven ikke nævner begrebet et eneste sted. Men tilbage står: Er det nok til at sætte den store maskine i gang, som en grundlovsændring jo indebærer?

Det andet, som jeg selvfølgelig kan få øje på, er spørgsmålet om den manglende ligestilling i tronarverækkefølgen.

Der har vi bare ikke et konkret og aktuelt problem – det kan melde sig, og det kan lade være